

22.2.2016

Vero-osasto
Hallitusneuvos Ismo Mäenpää

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

HE tullilaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 153/2015 vp)

Hallituksen esitys eduskunnalle uudeksi tullilaksi sisältää Euroopan unionin tullilainsäädännön soveltamiseksi tarpeellisen täydentävän kansallisen lainsäädännön. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 952/2013 unionin tullikoodeksista sekä sen täydentämisestä ja täytäntöönpanosta annettuja komission asetuksia aletaan soveltaa 1.5.2016. Unionin tullikoodeksin mukaan EU:sa siirrytään pakolliseen sähköiseen tulli-ilmoittamiseen siirtymävaiheen kautta vuoden 2020 loppuun mennessä. Kansallista tullilainsäädäntöä on muutenkin oltu uudistamassa. Kesäkuussa 2015 tulivat voimaan lait henkilötietojen käsittelystä Tullissa ja rikostorjunnasta Tullissa. Tuossa yhteydessä kumottiin aiemmin tullilakiin sisällytynyt vastaava sääntely, minkä jäljiltä tullilaki olisi tullut rakenteensakin puolesta uudistaa.

Unionin tullikoodeksia täydentävän sääntelyn lisäksi kansallisen tullilain keskeistä sääntelyä olisivat Tullin hallinnollisia toimivaltuuksia koskevat säännökset. Tullille ei esitetä varsinaisesti uudenlaisia toimivaltuuksia, mutta, koska nykyisen tullilain toimivaltuudet on säädetty pääosin vuonna 1994, ovat viranomaisvaltuuksista säätämistä koskevat vaatimukset kehittyneet, joten toimivaltuussäännökset on perustuslain asettamien vaatimusten täyttämiseksi kirjoitettu aiempaa tarkkarajaisemmin ja täsmällisemmin. Lisäksi Tullin toimivaltuuksien osalta on havaittu tarvetta yhdenmukaistaa sääntelyä rajavartiolaitoksen ja poliisin kanssa. Samoin tiettyjä tullin kantamista ja perimistä koskevia säännöksiä ehdotetaan säädettäväksi yhdenmukaisesti veronkantolain kanssa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös teknisiä muutoksia eräisiin lakeihin, joilla on kytkentöjä tullilakiin tai EU:n uudistuvaan tullilainsäädäntöön.

Tässä lausunnossa ei tarkemmin käsitellä Tullin valvonta- ja tarkastustehtäviä varten ehdotettuja hallinnollisia toimivaltuussäännöksiä vaan rajoitetaan käsittelemään lakiehdotuksen Tullin fiskaalisiin tehtäviin ehdotettuja säännöksiä.

Yleiset säännökset

Lain soveltamisalan osalta on huomattava, että se soveltuu paitsi Tullin perustehtävään EU:n ulkopuolelta tuotavien tavaroiden tulliverottamiseen ja tullivalvontaan, myös Tullin muihin laissa säädettyihin tehtäviin, joita voivat ulottua myös EU:n sisäisen tavaraliikenteen valvontaan. Soveltamisalan laajuus on merkityksellinen erityisesti Tullin valvontatehtävissä sovellettavaksi tulevien hallinnollisten toimivaltuuksien kannalta. Säädetty toimivaltuudet ovat sovellettavissa myös Ahvenanmaan maakunnan ja Manner-Suomen välisen EU:n välillisen verotuksen verorajan ylittävän tavaraliikenteen valvonnassa.

Tullilaissa sovellettaisiin paitsi sen 2 §:ssä säädettyjä määritelmiä myös unionin tullilainsäädännössä määriteltyjä määritelmiä.

Tullittomuus (luku 7)

Luku sisältäisi täydentävää sääntelyä EU:n tullittomuusasetuksen soveltamiseksi. Kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa tullittomuutta koskevaan nyky sääntelyyn verrattuna sääntelyä yhdenmukaistettaisiin valmisteverotusta, autoverotusta ja arvonlisäverotusta koskevan sääntelyn kanssa.

Tullilain 39 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi pääosin valmisteverotuslain ja arvonlisäveroasetuksen säännöksiä vastaavasti, että ulkoasiainministeriö vahvistaisi diplomaattisia- ja konsulisuhteita koskevien Wienin yleissopimusten, Suomen hallituksen ja kansainvälisen järjestön välisen isäntämaasopimuksen tai järjestön oikeudellista asemaa koskevan sopimuksen tullittomuuden edellytysten olemassaolon. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi valmisteverotuslakia vastaavasti, että Euroopan unionin toimielin vahvistaisi Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista annetun pöytäkirjan tai Suomen ja unionin toimielimen välillä tehdyn toimipaikkasopimuksen mukaisen tullittomuuden edellytysten olemassaolon. Tullilain 39 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan ulkoasiainministeriö vahvistaisi edellytysten olemassaolon toimielimen palveluksessa olevan sellaisen henkilön osalta, jonka asema rinnastetaan diplomaattiseen edustajaan. Tullittomuuden edellytysten täyttyminen vahvistettaisiin näissä tilanteissa tapauskohtaisesti.

Tullilain 40 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi luovutusrajoituksesta, jota sovellettaisiin niihin tavaroihin, joiden tullittomuuden edellytysten vahvistamisesta säädettäisiin lain 39 §:ssä. Lisäksi pykälässä säädettäisiin luovutusrajoituksen aikana myytävistä ajoneuvoista maksettavasta jäännöstullista.

Muonitustavaroita koskevan tullittomuuden osalta pykälien 41 ja 42 on tarkoitus säilyttää nyky sääntely ennallaan. Perustuslakia edeltävältä ajalta on vielä voimassa ministeriön päätöksen tasolla olevaa sääntelyä, mikä otettaisiin nyt lakiin. Hyötymoottorijoneuvojen polttoaineiden ja lentoliikenteen tavaroiden tullittomuus säilyisi nykyisellään.

Tulliselvitys (luku 8)

Tavaran kuljetusreittejä koskevassa tullilain 45 §:ssä säädettäisiin Tullille nimellinen valtuutus määrätä tulliselvitettävien tavaroiden tuonti- ja vientikuljetusreiteistä. Se koskisi myös kuljetusreittejä, joita käytetään EU:n veralueeseen kuulumattoman Ahvenanmaan maakunnan ja Manner-Suomen välillä. Tulli valtuutettaisiin myös antamaan tiettyjä liikennemuotoja, kuten posti- ja matkustajaliikennettä koskevia erityissääntöjä sekä myöntämään tapauskohtaisia poikkeuksia kuljetusreittejä koskevista määräyksistä. Nykyisin Tulli on antanut vastaavat määräykset tullilain 4 §:n 2 mom:n yleisvaltuutuksen nojalla.

46 §:ssä säädettäisiin tavaran ilmoittamisvelvollisuudesta unionin sisäliikenteessä. Jos tavaran tuonti toisesta jäsenvaltiosta Suomeen, tavaran vienti Suomesta toiseen jäsenvaltioon tai tavaran hallussapito Suomessa edellyttää viranomaisen myöntämää lupaa, todistusta tai muuta asiakirjaa eikä sitä ole myönnetty ennen tuontia tai vientiä, olisi tavara ilmoitettava tuotaessa tai viettäessä Tullille.

47 §:ssä Tulli valtuutettaisiin määräämään tulliselvityksessä sovellettavista muodollisuuksista sekä ulkomaankaupan tilastojen tuottamiseksi kerättävistä tiedoista, keräämisessä noudatettavista menettelyistä ja määräajoista siltä osin kuin niistä ei säädetä unionin tai kansallisessa lainsäädännössä. Kysymykseen tulisivat yksityiskohtaisemmat määräykset joistakin tietyistä tulliselvityksen yksityiskohdista, kuten sähköisen tullauksen menettelyistä tai tiedonantovelvollisuuksista ulko- ja sisäkaupan tilastojen tuottamiseksi. Euroopan unionin lainsäädännössä määrättyjen tilastotietojen lisäksi kansalliset viranomaiset voivat kerätä lisätietoja. Tulli päättäisi valtuutuksen nojalla näistä lisätiedoista, menettelyistä ja määräajoista.

Tulliedustusta koskevassa 48 §:ssä säädettäisiin välillisen edustajan velvollisuudesta antaa Tullille tarpeelliset tiedot päämiehestä, jonka lukuun tullililmoitus tehdään. Lisäksi Tullille säädettäisiin valtuutus antaa määräys päämiehestä ilmoitettavista tiedoista.

Vakuuksia koskevassa 49 §:ssä säädettäisiin Tullin valtuutuksesta antaa määräys tullauksen yhteydessä kannettavien muiden verojen ja maksujen kuin tullin maksamisesta vaadittavan vakuuden määrän määrittämisestä. Tulli valtuutettaisiin määräämään mahdollisuudesta laatia vakuusasiakirja muussa kuin tullikoodeksin täytäntöönpanoasetuksessa määritellyn asiakirjamallin muodossa.

Tulli päättäisi 50 §:ssä säädetyn mukaan vapaa-alueen perustamiseen myönnettävästä luvasta ja sen ehdoista kuten nykyisinkin.

Taloudellisen toimijan rekisteröinti- ja tunnistenumero (EORI-numero) on unionin tullialueella käytettävä tunnistenumero, jonka tulliviranomainen on antanut kyseisen toimijan tai henkilön rekisteröimiseksi tullitarkoituksia varten. Tullilain 51 §:ssä säädettäisiin, että Tulli voi tarvittaessa antaa määräyksen tilanteista, joissa talouden toimijoiden rekisteröinti- ja tunnistejärjestelmään rekisteröinnissä tarvittavat tiedot voidaan toimittaa käyttäen muita kuin sähköisiä tietojärjestelmiä.

Tulliverotuksen toimittaminen (9 luku)

Tullin määrän määrittämisestä säädettäisiin 53 §:ssä. Tullilla on oikeus määrätä tullin joko saamansa ilmoituksen perusteella tai tarvittaessa muutoin saamiensa tai hankkimiansa tietojen perusteella. Arviotullaus tulisi sovellettavaksi silloin, jos tullilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei voida täydennettynäkään käyttää tullin määrittämisen perusteena.

EU:n tullilainsäädännössä ei ole tullin kiertämistä koskevaa säännöstöä. Tullilain 54 §:n säännös turvaisi tulliverotuksen asianmukaisen toimittamisen. Sitä voidaan myös pitää unionin tullilainsäädännön päämäärien mukaisena.

Tullin tileihin kirjaamista koskevassa 55 §:ssä säädettäisiin Tullille valtuus määrätä kirjaamista koskevasta menettelystä. EU:n tullilainsäädännön mukaan jäsenvaltioiden on määritettävä menettelyt, joiden mukaan tuonti- tai vientitullin määrät käytännössä kirjataan tileihin.

Tiedoksianto tullin määrästä tulisi antaa tullilain 56 §:ssä säädetyn mukaisesti. EU:n tullilainsäädännössä ei säädetä täsmällisesti tullin määrän tiedoksiantomenettelystä. Tiedoksi antamisen tapa on jätetty jäsenvaltioiden kansallisesti säädettäväksi.

Tullilain 57 §:ssä säädettäisiin määräajasta tullivelan tiedoksi antamiselle. EU:n tullilainsäädännön mukaan tullivelkaa ei voida antaa velalliselle tiedoksi enää, kun on kulunut kolme vuotta siitä päivästä, jona tullivelka on syntynyt. Tullikoodeksin mukaan kolmen vuoden määräaikaa voidaan kuitenkin pidentää vähintään viideksi vuodeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jos tullivelka on syntynyt sellaisen teon tuloksena, joka sen suorittamishetkellä olisi voinut johtaa rikosoikeudenkäyntiin. Pykälässä säädettäisiin viiden vuoden määräaika kyseisissä tapauksissa, mikä vastaa myös veropetosrikoksen rikoslainmukaista vanhentumisaikaa. Tällaista määräaikaa ei Suomen tullilaissa ole aikaisemmin ollut.

Tullivelan kantaminen (10 luku)

Luku sisältää teknisluonteisia säännöksiä tullin maksamisesta, maksunlykkäämisestä, kuittauksesta ja siitä milloin tulli katsotaan suoritetuksi. Yleensä lasku on maksettava kymmenen päivän kuluessa tullauspäätöksen vahvistamispäivästä pankkitilille. Käteismaksu tullitoimipaikkaan on myös mahdollista. Tullikoodeksissa säädetään maksuaikoja koskevista poikkeuksista.

Kuittausta koskevat säännökset 64-66 §:issä olisivat tullilaissa uusia ja niiden säätämistä on myös eduskunnan oikeusasiamies suosittanut. Tullilain 64 §:ssä säädettäisiin palautettavien tullimaksujen käyttämisestä Tullin erääntyneen saatavan maksamiseen eli kuittaukseen. Tulli voisi toimittaa kuittauksen, kun se palauttaa kantamaansa tullia, veroa, julkisoikeudellista maksua, niiden viivästysseuraamusta tai luotto- tai muuta maksunlykkäyskorkoa tullivelalliselle tai muulle tullivelasta vastuussa olevalle henkilölle, jolta sillä on samanlaatuinen perimiskelpoinen vastasaatava. Kuittausilmoitus toimisi myös kuittina (tositteena) velan suorittamisesta. Pykälässä säädettäisiin lisäksi, että Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä kuittauksessa noudatettavasta menettelystä. Verohallinnolle on säädetty vastaava toimivalta.

Tullilain 65 §:ssä säädettäisiin kuittauksen esteistä, joita voi syntyä esimerkiksi konkurssitilanteissa. Palautettavia tullimaksuja ei voisi käyttää kuittauksena vanhentuneen velan suoritukseksi tai sellaisen velan suoritukseksi, jonka täytäntöönpano on keskeytetty tai kielletty. Erehdyksessä liikaa suoritettua tullia, veroa tai maksua ei myöskään kuittaukseen voisi käyttää.

Tullilain 66 §:ssä säädettäisiin edellytyksistä, joiden täytyessä olisi mahdollista käyttää palautettava tullimaksu toisen Suomen valtion viranomaisen saatavan suoritukseksi. Vastaavasti maksuvelvollisen toiselta viranomaiselta oleva kuittauskelpoinen palautus voidaan Tullin pyynnöstä käyttää Tullin saatavan kuittaukseen. Jos palautettavaa määrää ei käytetä Suomen viranomaisten saatavien suoritukseksi, voidaan palautus käyttää vieraan valtion kanssa virka-avusta tulliasioissa tehdyn sopimuksen nojalla Suomessa perittävänä olevan ulkomaan tullin tai veron suoritukseksi.

Tullilain 67 §:ssä säädettäisiin, missä järjestyksessä maksusuoritus käytettäisiin yksittäisen tullaus- tai jälkitullauspäätöksen eri verolajien suoritukseksi. Tulli voisi kohdistaa maksusuorituksen yksittäistapauksessa toisin saatavan vanhentumisen estämiseksi, saatavan perimisen turvaamiseksi tai tullin tulouttamisen varmistamiseksi.

Tullilain 68 §:ssä säädettäisiin, että rahalaitoksen on suoritettava vastaanottamansa maksut Tullin tilille veronkantolain 12 §:ää vastaavasti päivittäin viimeistään seuraavan arkipäivänä. Tullien siirtämistä koskevaa säännöstä

ei aiemmin ollut. Veronkantolain 14 §:n mukaista viivästysseuraamusta ei kuitenkaan ole nähty tarpeelliseksi tullilakiin esittää.

Verovarojen kirjanpitoa koskeva 69 § olisi uusi säännös tullilaissa. Se sisältäisi perussäännöksen Tullin kantamien tullien ja muiden verovarojen kirjanpidosta. Pykälä vastasi keskeisiltä osin veronkantolain 5 §:n säännöstä. Sen piiriin kuuluisivat kansallisten verojen ja muiden suoritusten lisäksi myös tullit, sikäli kuin niitä koskevasta kirjanpidosta ei säädetä unionin lainsäädännössä.

Tullivelan perintä (11 luku)

Jollei toisin säädetä, sovellettaisiin tullien perimiseen ulosottoihin sekä perimisen turvaamiseen verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia. 70 §:n 1 momentti olisi olennaisilta osiltaan samansisältöinen kuin nykyisen tullilain 30 §. Veronlisäyksen ja viivekorkojen kantamisesta ei kuitenkaan enää säädettäisi, koska sääntely on otettu tullikoodeksin 114 artiklaan.

Koodeksin 113 artiklassa on yleisluonteinen tullin perimistä koskeva säännös. Artiklan mukaan tulliviranomaisen on varmistettava tullin määrän maksaminen kaikin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisin keinoin, jos maksettavan tullin määrää ei ole maksettu asetetussa määräajassa. Unionin tullilainsäädännössä ei ole muita tullin perimistä koskevia säännöksiä. Koodeksin 45 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutoksenhaku ei estä riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanoa.

Pykälän 2 momentin mukaan tullivelan perintää koskevan luvun säännöksiä sovellettaisiin myös muiden Tullin kantamien verojen, tullin- ja veronkorotuksen, virhemaksun sekä julkisoikeudellisten maksujen perintään, jollei laissa toisin säädettäisi. Säännös selkiyttäisi vallitsevaa oikeustilaa.

Perintäkeinoja koskeva 71 § olisi tullilaissa uusi. Koodeksin 113 artiklan mukaan tullin määrän maksaminen on varmistettava kaikin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti käytettävissä olevin keinoin. Pykälä vastaisi sisällöltään pääpiirteissään veronkantolain 34 ja 35 §:n säännöksiä sekä Tullin noudattamaa käytäntöä tullin perinnässä.

Veronkantolain 37 §:n mukaisesti Tulli voisi tullilain 74 §:n nojalla olla ryhtymättä tullin perintään tai keskeyttää perinnän, jos sen ei arvioitaisi johtavan tulokseen.

Koodeksin 45 artiklan mukaan tulliviranomaisen on lykättävä päätöksen täytäntöönpanoa, jos sillä on perusteltua syytä epäillä, että muutoksenhaun kohteena oleva päätös ei ole tullilainsäädännön mukainen tai on olemassa vaara, että asianomaiselle henkilölle aiheutuu täytäntöönpanosta vahinkoa joka ei ole korvattavissa. Jos päätöksen perusteella on maksettava tullia, edellyttää lykkääminen lähtökohtaisesti vakuuden antamista. Tullilain 72 § sisältäisi säännökset täytäntöönpanon lykkäämisen hakemisesta ja lykkäyspäätöksen voimassaolosta.

Tullihuutokauppa, tavarahan myynti, luovutus ja hävittäminen (12 luku)

Tulliviranomaisen toimivallasta myydä sen haltuun jääneet tavarat säädetään koodeksin 198 artiklassa. Unionin tullilainsäädäntö ei sisällä myyntimenettelyä koskevia säännöksiä. Suomessa Tullin haltuun jääneet tavarat

on myyty pääasiassa tullihuutokaupalla. Tullilain säännökset täydentäisivät unionin tullilainsäädännön tavaran myymistä koskevia säännöksiä. Tullihuutokaupalla voitaisiin edelleen myydä Tullin haltuun jäänyttä tavaraa. Myytäviksi eivät kuitenkaan soveltuisi tupakka- ja alkoholituotteet, joiden myynti tullihuutokaupalla on erikseen kielletty, eivätkä yleensä muutkaan tavarat, joihin liittyy maahantuonti- tai käyttörajoituksia.

Jos tavara on helposti pilaantuvaa, nopeasti häviävää, arvoltaan alenevaa, erittäin kallishoitoista tai jos se muusta syystä tulee voida myydä kiireellisesti, tavara voitaisiin myydä myös muulla tavoin, ja odottamatta tavaran valtiolle menetetyksi määräämistä koskevan päätöksen lainvoimaisuutta.

Jos Tullin haltuun jäänyttä tavaraa ei voida myydä, tavara voitaisiin nykyiseen tapaan luovuttaa valtiovaraministeriön päätöksellä valtion laitokselle tai erityisestä syystä muulle taholle. Muussa tapauksessa tavara hävitettäisiin.

Muutoksenhaku (13 luku)

Nykyisen tullilain muutoksenhakusäännökset on uudistettu hallituksen esityksen eduskunnalle eräiden hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta (HE 230/2014 vp) johdosta tehdyllä lainmuutoksella ja ne tulivat voimaan 1.1.2016. Nykysääntely on ehdotettu otettavaksi ehdotettuun uuteen tullilakiin. Oikeustilan selventämiseksi on 88 §:n 4 mom:in ehdotettu säännöstä, jonka mukaan korko lasketaan tullilaissa säädetyn mukaisesti myös silloin, kun palautettava tulli on peritty verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain perusteella ulosottoimin. Tällaiseen palautukseen ei siis sovellettaisi ulosottokaaren perusteella määräytyvää korkolaissa säädettyä korkoa.

Seuraamukset (14 luku)

Tullikoodeksin 42 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on säädettävä tullilainsäädännön noudattamatta jättämisestä johtuvista seuraamuksista. Tällaisten seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Koodeksin 5 artiklan ensimmäisen kohdan 2 alakohdan mukaan tullilainsäädännöllä tarkoitetaan muun muassa koodeksin täydentämiseksi tai täytäntöön panemiseksi kansallisella tasolla annettuja säännöksiä.

Tullilain 90 §:ssä säädettäisiin tullinkorotuksen määräämisen perusteista ja korotuksen vähimmäis- ja enimmäismääristä vastaavasti kuin nykyisen lain 31 §:ssä. Pykälän rakennetta yksinkertaistettaisiin ja sanamuotoja selkiytettäisiin. Lisäksi tullinkorotuksen rahamääräistä vähimmäismäärää esitetään korotettavaksi. Tullinkorotuksen vähimmäismääräksi ehdotetaan nostettavaksi 50 euroon kun se on ollut 10 euroa vuoden 2002 alusta alkaen.

Tullilain 91 §:ssä säädettäisiin virhemaksun määräämisen perusteista sekä maksun vähimmäis- ja enimmäismääristä samaan tapaan kuin voimassa olevan lain 32 §:ssä. Säännöksen sanamuotoa tarkistettaisiin. Maksun vähimmäis- ja enimmäismääriä korotettaisiin niiden nykyisestä tasosta. Virhemaksun määräämisen edellytykset säilyisivät ennallaan lukuun ottamatta 1 momenttiin lisättäviä uusia 5 ja 6 kohtia, joissa on kyse eräiden Tullin soveltamien EU:n lainsäädäntöjen velvoitteiden rikkomuksista.

Virhemaksun vähimmäismäärä korotettaisiin 10 eurosta 50 euroon ja enimmäismäärä 2 500 eurosta tilanteen mukaan joko 3 500 tai 15 000 eu-

roon. Samoin kuin tullinkorotuksen, myös virhemaksun vähimmäis- ja enimmäismäärät ovat pysyneet samoina vuoden 2002 alussa alkaen. Virhemaksun vähimmäis- ja enimmäismäärät vastaisivat valmisteverotuslain 44 §:ssä säädetyn virhemaksun vähimmäis- ja enimmäismääriä. Virhemaksun nykyinen enimmäismäärä, 2 500 euroa, ei enää kaikissa tapauksissa ohjaa tullisäännösten rikkomiseen toistuvasti syyllistyviä korjaamaan virheellisiä toimintatapojaan riittävän tehokkaasti. Erityisesti toistuvien laiminlyöntien tai virheellisyyksien korjaamiseksi on tarpeen, että Tullilla olisi mahdollisuus tarvittaessa määrätä nykyistä huomattavasti tuntuvampi maksuseuraamus, kuten valmisteverotuksessa.

Tullilain 93 §:ään ehdotetaan säännöstä kriteereistä, joiden mukaisesti tullinkorotuksen ja virhemaksun määrääminen ja niiden suuruus on arvioitava. Nykyisessä tullilaissa ei ole tällaista säännöstä. Huomiota tulisi kiinnittää virheellisen menettelyn moitittavuuteen, toistuvuuteen ja tekijän taloudelliseen asemaan. Koodeksin 42 artiklan mukaan kansallisesti säädettävien tullilainsäädännön rikkomisesta määrättävien sanktioiden tulee olla muun muassa varoittavia. Tämän edellytyksen täyttämiseksi olisi perusteltua, että sanktion määrässä voitaisiin ottaa huomioon myös tekijän taloudellinen asema. Vastaavanlainen säännös, jonka mukaan hallinnollisensanktion määrässä on otettava huomioon tekijän taloudellinen asema, sisältyy esimerkiksi Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 41 §:ään.

Tullinkorotus tai virhemaksu voitaisiin jättää määräämättä, jos teko tai laiminlyönti olisi kokonaisuutena arvioiden vähäinen taikka tullinkorotuksen tai virhemaksun määräämistä olisi muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Pykälän 3 momentti, joka koskee tullinkorotuksen ja virhemaksun jäämistä voimaan tullivelan lakkaamisesta tai tullin palauttamisesta huolimatta, vastaisi nykyisen lain 33 §:n 3 momenttia.

Tullirikkomusta koskeva 94 § vastaisi voimassa olevan tullilain 42 §:n 3 momentin säännöstä. Tullirikkomuksena rangaistaisiin edelleen tullilainsäädännön mukaisen ilmoitus- tai muun velvollisuuden laiminlyöminen tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta. Tullilainsäädäntö on määritelty koodeksin 5 artiklan ensimmäisen kohdan 2 alakohdassa. Kuten nykyisin, tullirikkomussäännös kuitenkin syrjäytyisi, jos teko täyttäisi ankarammin rangaistavan teon tunnusmerkistön tai jos teko olisi rangaistava rikoslain 46 luvun 9 §:n mukaisena lievänä tulliselvitysrikoksena.

Erinäiset säännökset (15 luku)

95 §:ään ehdotetaan säännöstä Tullin toiselle viranomaiselle antamasta virka-apusta, josta ei ole nimenomaisesti muualla säädetty. Ehdotettu säännös merkitsisi Tullin tavanomaisoikeudellisen virka-avun kirjaamista lakiin. Tulli voisi antaa toimivaltansa rajoissa virka-apua muulle viranomaiselle, sen laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi. Tullilla on voimassa olevan lainsäädännön mukaan velvollisuus antaa virka-apua muun muassa kemikaalilain (599/2013) 53 §:n ja säteilylain (592/1991) 58 §:n nojalla kyseisten lakien ja niiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa. Tullin oikeudesta antaa pyynnöstä apua säädetään myös poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetussa laissa (687/2009), jäljempänä PTR-laki, jonka mukaan Tulli voi poliisin tai Rajavartiolaitoksen pyynnöstä tehdä rikos-torjuntaan liittyvän toimenpiteen.

96 §:ssä säädettäisiin muiden viranomaisten velvollisuudesta antaa Tullille virka-apua. Pykälä vastaisi asiallisesti nykyisen tullilain 19 §:n säännöstä.

Pykälässä viitattaisiin selvyiden vuoksi myös PTR-lakiin, jonka 2 §:ssä säädetään PTR-viranomaisten välisestä avusta rikostorjuntatehtävissä. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen olisi annettava Tullille kuuluvan tehtävän suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen asianomainen viranomainen on toimivaltainen. Säännös olisi tältä osin yhdenmukainen poliisilain 9 luvun 2 §:n 1 momentin ja rajavartiolain 78 §:n 1 momentin kanssa.

Ehdotetut säännökset velvollisuudesta antaa tietoja Tullille, tietojen antamisesta ja tarkastuksessa avustamisesta aiheutuvista kustannuksista, uhkasakosta ja Tullin kantamista julkisoikeudelliset maksuista vastaisivat nyky sääntelyä. Uhkasakkoa koskevassa sääntelyssä olisi turvattu itsekriminointisuoja.

Nykyisen tullilain 20 §:n mukaan liikennepaikan omistajan tai haltijan tulee luovuttaa tarpeelliset valvontatilat Tullille korvauksetta kalusteineen sekä kustantaa myös tilojen sähköt, lämmitys ja siivous. Valvontatilojen luovuttamista koskevassa 101 §:ssä ehdotetaan, että Tulli maksaisi tiloista käyvän korvauksen, kuten Rajavartiolaitoksen osalta on säädetty. Maksullisuudesta aiheutuisi Tullille sen käytössä nykyisin olevista noin 2,5 miljoonan euron vuotuinen vuokratkustannus ja noin 385 000 euron vuotuiset ylläpitokulut. Sääntelyä tarkennettaisiin sen suhteen mitä on otettava huomioon arvioitaessa Tullin tarvitsemien tilojen laajuutta ja sijaintia liikennepaikalla.

Sähköistä asiointia ja allekirjoitusta koskeva pykälä olisi uusi ja se vastaisi asiallisesti verotusmenettelylain 93 a §:n sekä arvonlisäverolain 165 §:n 2 ja 3 momentin ja 220 §:n säännöksiä.